SVOBODA UKRAINIAN DAILY

СВОБОДА УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

No. 181. JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, SEPTEMBER 22, 1987 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 22-го ВЕРЕСНЯ 1987 Ч. 181. РІК XCIV.

Пам'ятайте про Україну!

...ИЧ ЗВІЛЬНИЛИ ІЗ ЗАСЛАННЯ

О. Попович

Джерзі Сіті, Н. Дж. — Як повідомляє Кестон коледж з Англії, Оксану Попович 61-літнього члена Української Гельсінкської Групи, звільнили дорогою помилування зі заслання три місяці перед закінченням терміну. Її звільнили при кінці липня, але не відомо чи вона повернулася до свого родинного міста Івано-Франківська.

О. Попович відбула 10 років ув'язнення за участь в русі опору в Україні і перебуваючи в таборах праці була одна з ініціяторок страйків і протестів, що їх в тих роках провадили члени ОУН і УПА. Вона пробувала втекти і при тому її поранено пострілом у стегно та від того часу вона є інвалідом. Після її звільнення вона повернулася до Івано-Франківська, де працювала фізично, а при тому допомагала у редагуванні самвидаву.

Вдруге арештована у 1974 році, незабаром після операції стегна, вона перевела голодівку впродовж 45 днів. Її засуджено на 13 років, в тому вісім років у карному таборі і п'ять років заслання за „протисовєтську пропаганду і агітацію" на підставі статті 62 Карного кодексу. В часі перебування у карному таборі в Мордовії у 1979 році вона включалася в Українську Гельсінкську Групу.

В інформації про звільнення О. Попович підкреслюють, що це звільнення не наступило наслідком спеціяльної амнестії з приводу 70-річчя Жовтневої революції.

Поруч із цією вісткою подають також, що звільнено на два роки скоріше Михайла Слободяна, який відсиджував 14 років присуду, і випущено із „психушок" ряд українців, які там перебували.

Уряд УНР приготовляється до кінцевої Віденської конференції

Відень, Австрія (УІБ). — Як відомо, третя, остання фаза Віденської післягельсінкської конференції починається тут офіційно 22-го вересня ц.р. в приміщенні Міжнародного центру Австрії і триватиме до грудня ц.р.

У зв'язку з підготовчими працями до цієї частинни „гельсінкського процесу", а зокрема в зв'язку з пропозицією, щоб чергову конференцію відбути в Москві, Уряд УНР робить відповідні заходи, щоб впливати на опінію західніх держав противідтяти цій пропозиції, а тех настоює на допущення представників поневолених народів України, Білорусі, балтійських держав, висуваючи концепцію „Гельсінкі ІІ" без московської шовіністичної зверхности.

Для цієї цілі голова Уряду УНР проф. Ярослав Рудницький відвідав у першій половині вересня ц.р. Відень, провів розмови в Міжнародному центрі Австрії та переслав західнім делегаціям відповідні інформаційні матеріяли з підкресленням важливости не тільки прав людини, але й національних, меншинних, релігійних і інших прав людських збірнот, а на, які на жаль, дотеперішні дінчі не клали належного натиску у своїх дискусіях.

Екзильні уряди, в противагу до маріонеткових урядів на своїх територіях плянують знову виступити з спільним протестом під час віденських нарад. Зі зрозумілих причин не подається точних дат наперед тим більше, що неурядові організації (НҐО) задумують повести свої акції на початку третьої фази Віденської конференції, обстоюючи, згідно з директивами „зґори", права людини — покривджених осіб у поодиноких країнах поза Залізною заслоною, не видвигаючи справи України, Білорусі й інших народів.

Т. КОРИТКО СТАЛА 33-ОЮ „МІС СОЮЗІВКОЮ"

Союзівка. — Тамара Коритко, 21-літня брюнетка з Баффало, Н. Й., була обрана „Міс Союзівкою" на 1988 рік тут в суботу, 19-го вересня ц.р. Галя Сонна, 21, і Лада Лисняк, здобули звання першої і другої краль. Подробиці про цей контест будуть подані в наступних числах „Свободи".

В МОСКВІ ТЕПЛО ВІТАЛИ М. КВОМО

Москва. — Пресове агентство Ройтерса інформує, що московські офіційні речники вирішили належно відзначити губернатора ню йоркського стейту Маріо Квомо за його виступ на конференції з Четокка, Н. Й.,у якій, як відомо, брали участь понад 150 совєтських урядових делегатів і, така ж кількість американців, завданням яких було шукати шляхів замирення і співпраці між З'єднаними Стейтами Америки і Совєтським Союзом. В тому часі М. Квомо, виступаючи офіційно на конференції, проповідував конечність співпраці між „обидвома народами", підтримував політику роззброєння, а головно редукції нуклеарної зброї і детант, тобто співпрацю ЗСА з СССР на широку скалю.

Тепер М. Квомо, прибувши в неділю, 20-го вересня ц.р., до мекки комуністичних країн Москви, отримав там належне привітання не зважаючи на те, що він кількакратно запевняв кореспондентів, тут у Ню Йорку і там в Москві, що він не є кандидатом на президента від Демократичної партії у виборах в 1988 році, а його подорож до СССР треба радше вважати приватною. У політичних колах однак вважають, що до заяв М. Квомо щодо кандидатури не можна ще тепер прив'язувати великої уваги, бо Демократична партія не має дійсно доброго кандидата на це високе становище в Білому Домі, особливо після підірвання престижу ліберального кандидата з Делевер сен. Джозефа Байдена, який, правдоподібно, вілтягне свою кандидатуру в недалекому майбутньому. Байденові закидають плягіяризм, поверховість у висловах, використовування чужих матеріялів і висловів у передвиборчих промовах і некомпетентність у веденні політичної кампанії проти республіканської Адміністрації.

На московському летовищі нюйоркського губернатора зустрічала спеціяльно підібрана делегація російської федерації на чолі із заступником Ради Міністрів Васілієм Козаковим. Офіційне совєтське агентство ТАСС вислало на летовище своїх кореспондентів, і фоторепортерів, щоб потім належно використати цей матеріял для пропагандивних цілей.

Зараз після приїзду, М. Квомо і його помічники заявили, що губернатор має заповіджені зустрічі, спочатку з колишнім амбасадором СССР до ЗСА Анатолієм Добриніним, а потім, як сподіваються, з генеральним секретарем ЦК КПСС Міхаілом Горбачовим. Щоб відвернути увагу від справи сполітизування його поїздки Квомо заявив, що він не вірить, мовляв, у зустріч з М. Горбачовим, бо про що „він Горбачов мавби говорити з одним із губернаторів ЗСА", — заявив Квомо. Існують усі познаки, що Горбачов прийме таки на розмову М. Квомо, щоб поставити його в ряди інших демократичних кандидатів, які вже були в Москві (Ґері Гарт), або прийдуть в майбутньому.

Антисандіністи звільнили 80 полонених

Тегусіґальпа, Гондурас. — Керівники антисандіністського Демократичного фронту Нікараґуа оголосили про звільнення 80 полонених, підкресливши, що ця акція є виявом підтримки зусиль в справі реалізації мирного договору, прийнятого на нараді п'яти центральноамериканських держав у Ґватемалі. У прийнятому на нараді документі говориться про необхідність „оголошення амнестії", однак це поняття не уточнюється.

Звільнені були доставлені на гондураську військово-повітряну базу в Аґукаті, а потім на транспортному літаку прибули в костариканське місто Ліберія. Там їх повідомили, що вони можуть або вернутися в Нікараґуа, або залишитися в Коста Ріці чи відправитися в якусь третю країну на їх вибір. Речник повстанців Боско Матамарос заявив, що партизани мають намір відпустити всіх своїх полонених. Це перша партія, яка могла вміститися в одному літаку. Згідно з іншими повідомленнями, після звільнення першої групи в руках повстанців залишається не більше 20 полонених.

Із списку, опублікованого партизанами, виходить, що 21 особа з числа звільнених — це колишні сандіністські агенти, інфільтровані у партизанські загони. Двоє з них були заслані у головну квартиру командування контрас з завданням убити командуючого бойовими частинами антисандіністів полковника Енріке Бермудеса.

Один з інфільтрованих, Александер Моралес, признався на допиті, що йому вдалося зустрітися з Бермудесом, однак в останню хвилину він відмовився від доручено завдання, розчарувавшись у політиці сандіністів.

Повстанці неодноразово пропонували сандіністам обмін полоненими, однак ті постійно відмовляли відмовою.

Газета „Вашінгтон Пост" повідомляє, що лише 18 осіб з числа звільнених погодилися вернутися в Нікараґуа.

Коментуючи акцію звільнення полонених, один з лідерів антисандіністів Альфонсо Роберо заявив: „Ми хочемо підкреслити, що не пожаліємо зусиль для припинення кровопролиття в Нікараґуа".

Появилась екзотична книжка П. Вакуленка

Аделаїда, Австралія. — З українського видавництва Австраліяна цього року вийшла люксусова, в твердій обкладинці книжка Пилипа Вакуленка п. з. „Романтика і дикі квіти".

У книжці цій, в якій — розкішні світлини природи австралійського континенту, автор згадує про наукові експедиції Н. Баундина та М. Фліндерса, їхні досліджения цього континенту, особливо рослинного і звіринного світу. Вся книжка присвячена диким австралійським квітам, що виповнюють всі сторінки книжки, і друковані в повних природних кольорах, передають читачеві їхню своєрідну екзотику і оригінальну красу.

Книжку „Романтика і дикі квіти" — в ціні 12 американських долярів з пересилкою, в Австралії — 16 австралійських долярів — можна набути, звернувшись на адресу: Ukrainian Australiana Publishers, P.O. Box 309, Magil 5072 South Australia.

ПОМЕР ПРОФ. І. МАЛЮК

Чикаго. — Тут помер у середу, 16-го вересня ц.р., на 87-му році життя довголітній управитель шкіл в Україні і на еміграції, педагог, громадський і церковний діяч проф. Іван Малюк. Похорони відбулися з української католицької катедри св. Миколая на цвинтар св. Миколая в Чікаґо. Покійний залишив в смутку дружину Дарію, сина Романа і дочку Олександру.

„Герой" Чорнобиля відвідав ЗСА

Балтимор, Мд. — Тут приїхав на конвенцію американських пожежників запрошений ними совєтський член пожежної сторожі в Чорнобилі, Леонід Телятніков, 36-літній старшина пожежної сторожі, що після вибуху в Чорнобилі три години поборював вогонь, не маючи до того ніяких спеціяльних приладів чи охорони, чулом залишився при житті та зазнав лише радіяції другого ступня.

Після перебування у лікарні, його звільнено і він, як каже, почуває себе добре, хоча має незломагання печінки та втратив був волосся на голові, яке однак йому відросло.

За свою геройську поставу у Чорнобилі Л. Телятніков дістав найвище відзначення „героя Совєтського Союзу" та підвищено його до ранги підполковника.

На конвенції у Балтиморі він дістав почесне звання шефа відділу і ряд подарунків. Перед відлетом до Москви у неділю 20-го вересня ц.р. він ще відвідав пожежників в Ню Йорку. В Лондоні він зустрівся з прем'єрміністром Марґарет Тачер.

Совєтський Союз плянує догнати Захід за 15-20 років

Гамбург, Західня Німеччина. — Один з головних економічних дорадників генерального секретаря ЦК КПСС Міхаіла Горбачова академік Абел Аганбеґян сказав в інтерв'ю для західньонімецького ілюстрованого тижневика „Цайт", що метою Совєтського Союзу є догнати індустріяльно розвинуті країни Заходу за 15-20 років.

А. Аганбеґян твердив, що якщо СССР і ЗСА не прийдуть до згоди щодо ракет середнього засягу і тактичних ракет (а така угода дасть змогу Совєтському Союзові збільшити видатки на економічні потреби країни), реформи все одно будуть продовжуватися. За словами Аганбеґяна, „централізоване плянування було необхідне в 30-ті роки", коли Совєтський Союз будував індустріяльну базу. Тепер, сказав він, роля центральних органів плянування зменшилася. На думку економічного дорадника Горбачова, до 1990 року не менш як 60 відсотків підприємств перестануть залежати від міністерств і будуть зв'язані безпосередньо зі споживачами.

Аганбеґян сказав, що держава перестане субсидувати виробництво м'яса, молочних продуктів, хліба. Це, вважає він, викличе певне збільшення цін. Але він впевнений, що такої великої інфляції, як в Мадярщині, в Совєтському Союзі не буде.

В інтерв'ю для тижневика „Цайт" академік сказав, що від 10,000 до 15,000 чиновників розстануться (у зв'язку з реформами) зі своїми посадами. „Старі привички є найбільшою перешкодою на шляху реформ", — сказав Аганбеґян.

Появились сатиричні вірші Панька Незабудька

Буенос Айрес. — Цього року тут з циклу нечисленних видань сатири з цього ж самого видавництва Юліяна Середняка, де появились такого ж роду інші книжки, як „Бабай", та „Сатири" Івана Евентуального Анатоля Демуса — надрукована „Сатирикон", як у підзаголовку пояснено — Сатиричні вірші нашого століття — Панька Незабудька — Міні Сукенсона. Рисунок на обкладинці, поміщений 1952 року у Календарі „Міта" п.з. „Дайош Америку" — роботи артиста-маляра Віктора Цимбала.

Дотепер опубліковані праці Панька Незабудька — це: „У кривому дзеркалі", „Холмські усмішки", „Еміґраційні родзинки", „Перо під ребро" та остання — „Сатирикон".

Замовлення враз із належністю в сумі 12 дол. можна слати на таку адресу: Anatol Demus, 940 18th Ave., Spokane, Washington 99203.

ВІДДІЛ ООЛ ВЛАШТОВУЄ ЗАБАВУ

Йонкерс, Н. Й. — Заходами 2-го Відділу Організації Оборони Лемківщини тут в домі СУМА при 301 Палісайд авеню, в суботу, 26-го вересня ц.р., відбудеться осіння забава, при звуках оркестри „Велветонс", о год. 9-ій вечора. Вступ 8 дол., для студентів 5 дол.

Відбудеться загальний з'їзд учителів УМІ

Ню Йорк. — Тут в неділю 27-го вересня ц.р., відбудеться загальний з'їзд учителів Українського Музичного Інституту, у власній домівці, при 136 Друга авеню.

В програмі з'їзду, який розпічнеться о год. 10-ій ранку, є звіти відділів та ділові справи, а відтак доповідь Романа Савицького про „Проєкт Василя Барвінського" і Таїси Богданівської про технічний процес награння платівок.

Управа УМІ надіється, що на з'їзд прибудуть всі учителі УМІ, помимо того, що окремих запрошень не висилає.

Відбудеться полуденок на Будівельний фонд Українського Музею

Ню Йорк (ОПЦ). — У неділю, 4-го жовтня ц.р., о год. 1:30 по полудні, тутв в Українському Народному Домі, при 140-142 Друга авеню, Окружна Управа СУА Ню Йорк улаштовує спільний полуденок. Дохід з полуденку призначений на Будівельний фонд Українського Музею.

З тої нагоди Окружна Управа запрошує українське громадянство, членів Українського Музею і своє членство взяти чисельну участь в тім полуденку.

Програма буде цікава: гостей привітає голова Округи Леся Гой, а Люба Волинець розкаже про народній стрій. Буде показ народних строїв з колекції Олександри Крупи, а їх буде пояснювати Зірка Рудик при фортепіяновім акомпаніяменті Христі Карпевич Ведуча — Варка Бачинська. Вступ від особи 25 дол. Замовлення слід робити пошою на адресу: Mrs. Anna Rak 34-29 33rd St., Astoria, N. Y. 11106; tel. (718) 937-1429.

КОЛИ У ВІВТОРОК, 15-го вересня ц.р., американські і совєтські високі чинники зібрались у Вашінгтоні на наради, то замітним було те, що бракувало представників Пентагону. Веліимінування представників Департаменту оборони з цих нарад є тільки виявом внутрішніх непорозумінь в справах роззброєння, як також й наполегливости державного секретаря Джорджа Шулца в тому, щоб Державний департамент грав провідну ролю в оформлюванні закордонної політики.

В АМЕРИЦІ

СПІКЕР ПАЛАТИ РЕПРЕЗЕНТАНТІВ Джим Райт повідомив репортерів, що нікараґуанські партизани будуть діставати невійськову допомогу і після 1-го жовтня. „Демократи не хочуть позбавляти їх продуктів і медикаментів. Ми не є безсердешними людьми", — сказав Дж. Райт журналістам. Як відомо, в останній день вересня, з закінченням поточного фінансового року, минає термін допомоги борцям за свободу, схвалений рік тому Конґресом. Для надання допомоги на наступний фінансовий рік, що починається 1-го жовтня, знову потрібна згода Конґресу. Однак законодавці-демократи висловлюються проти надання допомоги нікараґуанським борцям за свободу до 7-го листопада, коли повинен вступити в дію плян мирного врегулювання в Центральній Америці і, зокрема,в Нікараґуа.

РЕЧНИК БІЛОГО ДОМУ повідомив про призначення Еприл Гласпі новим амбасадором ЗСА в Багдаді. Раніше Е. Гласпі займала в Державному департаменті пост начальника відділу в справах Ливану, Йорданії і Сирії. Її нове призначення повинно бути підтверджене урядом Іраку. Е. Гласпі стане першою жінкою-амбасадором в арабській країні. Не зважаючи на те, що Ірак є однією з кляснчних мусулманських країн, соціялістичний уряд Саддама Гуссейна відокремив релігію від держави і жінки тут теоретично можуть займати будь-які посади, включаючи державні.

У ВАШІНҐТОНІ ДЕМОКРАТИЧНІ і республіканські провідники в Палаті Репрезентантів врешті вирішували і погодились на тимчасовий пробний плян, щоб продовжувати допомогу нікараґуанським повстанцям. Згідно з цим компромісом, Палата Репрезентантів візьме під увагу одобрення гуманітарної допомоги повстанцям на 40 днів, починаючи від 1-го жовтня ц.р.

У ЧЕТВЕР, 17-ГО ВЕРЕСНЯ минає 45 років з того часу, як в Америці 120,000 японських американців було інтерновано в таборах за дротами тільки за те, що вони з походження японці. Саме в цю дату святкувань 200-ліття підписання Конституції в Палаті Репрезентантів запропоновано законопроєкт, що пропонує 20,000 дол. кожному з інтернованих, які залишилися в живих, та публічне вибачення за „серйозну несправедливість".

З ДІРБОРН, МИШ., ПОВІДОМЛЯЮТЬ, що профспілка Об'єднаних автомобільних робітників і фірма Форда в четвер, 17-го вересня ц.р., погодились на новий контракт, що, як запевняють обидві сторони, гарантує працю 104,000 робітникам у Форда. Контракт майже унеможливлює звільнення робітників з праці з будь-яких причин, за винятком упадку в продажі авт і вантажників.

АГЕНТИ ФБІ ЗВЕРНУЛИСЯ до бібліотекарів в Ню Йорку і околиці, щоб слідкували за їх інформували про підозрілих відвідувачів бібліотек, що вживають приміщення публічних бібліотек на збирання і передавання інформацій загрозливих для безпеки країни. Це переводиться в рамках програми ФБІ „бібліотечного усвідомлення", що являється частиною крайового контррозвідчого зусилля. Проти цього виступила Асоціяція бібліотекарів з гострою критикою та відмовою співпраці, вказуючи на порушення „особистої свободи та забезпечення приватности читачів".

ГЕНЕРАЛЬНИЙ ПРОКУРАТОР ЗСА Едвард Міз у Вашінґтоні оголосив, що затримано і заарештовано на інтернаціональних водах Середземного моря ливанського терориста 28-річного Фаваза Юніса. Заарештованого привезено до ЗСА, оскаржено і поставлено перед суд за участь у схопленні йорданського літака в 1985 році.

У СВІТІ

ДВІ ЖИДІВСЬКІ ОРГАНІЗАЦІЇ Південно-Африканської Республіки осудили Ізраїль, який наклав санкції на їх країну. Ізраїльський уряд прийняв рішення про санкції в середу, 16-го вересня. Він заборонив імпорт південно-африканських золотих монет, нафти, розірвав культурні відносини. У відповідь на це Південно-африканська рада жидів — депутатів парляменту і Південно-африканська сіоністська федерація випустили спільний комунікат, в якому говориться, що заходи Ізраїля, прийняті нібито для боротьби з апартеїдом, насправді не сприяють закінченню апартеїду в ПАР. Міністерство закордонних справ ПАР відмовилося покищо коментувати рішення Ізраїля, заявивши, що воно потребує для цього більше часу. В ПАР проживає 120,000 жидів.

ЄГОР ЛІҐАЧОВ, ДРУГИЙ після Міхаїла Горбачова чиновник в партійній єрархії, попередив редакторів газет і журналів, а також високопоставлених партійних діячів, щоб вони не захоплювалися „гласністю". Є. Ліґачов також обвинувачує Захід в розпалюванні націоналістичних настроїв серед народів, що населюють совєтську імперію. Він заявив, що реакційні сили Заходу об'єднуються, щоб торпедувати здійснювану в Совєтському Союзі „перебудову". Ліґачов однак не назвав ні сили, які „об'єднуються", ні народи, які проявляють націоналістичні настрої. У зв'язку з цим пресове агентство Ассошієйтед Пресс нагадує, що кілька днів тому голова КҐБ Віктор Чебриков назвав „зараженні націоналізмом" народи — казахів, жидів, кримських татарів, латишів, литовців, естонців. За словами Ліґачова, деякі газети і журнали друкують „односторонні матеріяли з питань історії". Але він знову ж таки не назвав, які саме видання.

ЗАСТУПНИК МІНІСТРА внутрішніх справ Нікараґуа Люїз Карріон Круз заявив про намір сандіністського уряду оголосити незабаром про припинення бойових дій проти партизанів. „Це рішення буде акцією уряду, — сказав Л. Круз. — Ми навіть не розглядаємо справу про переговори з керівниками контрреволюціонерів". Заступник міністра сказав, що переговори можливі з командирами окремих загонів контрас на умовах оголошеної урядом амнестії. Провідні лідери антисандіністського руху настоюють на „рівних і справедливих переговорах" і називають амнестію приниженням.

У НОРВЕЗЬКОМУ МОРІ, неподалік від совєтських територіяльних вод, відбуваються великі військово-морські маневри НАТО. В маневрах, кодова назва яких „Оушен сафарі", беруть участь 120 бойових кораблів, 30 комерційних кораблів і 250 літаків з 11 країн НАТО. „Стратегія НАТО не змінилася, — заявив американський адмірал Чарлз Ларсон. — В той же час совєтська загроза значно зросла. Ми терміново повинні виробити нову тактику, щоб забезпечити принцип висуненої оборони. Особливо це стосується Норвезького моря. Якщо ми програємо тут, то вислід битви за Північну Атлантику дуже сумнівний". В завдання ударних військово-морських сил НАТО входить попередження совєтського проникнення в ті райони Атлантики, де на випадок бойових дій будуть проходити маршрути постачання. Найбільшою небезпекою для флоти союзників, на думку адмірала Ларсона, є совєтські підводні човни. До двох третин совєтської підводної флоти базується тепер на Кольському півострові.

ДЕПУТАТ ЕВРОПЕЙСЬКОГО парляменту, представник Великобританії лорд Ніколас Беттел, вніс на розгляд колег резолюцію, в якій закликає совєтський уряд звільнити західньонімецького льотчика-аматора Матіяса Руста, засудженого недавно на чотири роки ув'язнення за порушення повітряного простору і за приземлення на Красній площі. Переважаючою більшістю голосів резолюція лорда Н. Беттела була прийнята. В цьому документі сказано, що хоч М. Руст порушив закон, але зробив це без злого наміру. Беттел заявив, що совєтський суд, виносячи вирок, керувався не духом закону, але політичними мотивами.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

ООН — без реальної вартости

Дня 12-го липня ц.р. Рада Безпеки Організації Об'єднаних Націй прийняла одноголосно резолюцію, яка закликала Ірак та Іран припинити їхню безглузду семилітню війну, яка коштує уже коло 100,000 людських жертв і мультимільйонові матеріяльні втрати. З початком цього місяця генеральний секретар ООН Джавієр Перез де Куеяр полетів особисто в обшир Перської затоки, де тепер зосереджена могутня морська армада Америки, Франції, Англії із советськими фреґатами і кружляками в ролі „обсерваторів", та відвідав столиці Ірану Тегран та Іраку — Багдад. Президент Іраку Саддам Гасан аль-Такріті заявив, що він продовжуватиме війну проти Ірану, збільшивши налети на іранські копальні ропи та іранські міста — поки Іран підпорядкується згаданій резолюції Ради Безпеки ООН. У Теграні названий генеральний секретар ООН стрінувся і довго говорив з усією тамошньою державною теократичною верхівкою. Але ті володарі Ірану заявили, що вони тільки під тією умовою підпорядкуються резолюції Ради Безпеки ООН, себто практично припинять війну проти Іраку, якщо відбудеться міжнародний трибунал над державними керівниками Іраку, як над воєнними злочинцями, бо не Іран, а Ірак розпочав війну. У коментарях американської преси писалося виразно, що „аятолли" Ірану зажадали переведення суду над Іраком за зразком Нюрнберзького процесу проти гітлерівських воєнних злочинців. Очевидно — вимога цілком нісенітна. Єдиний успіх Гавіє Переза у тому, що Савдійська Арабія, Кувайт, Квадар, Бахрейн і Оман, себто всі арабські держави й малі державки, багаті на нафту в обширі Перської затоки, солідаризувалися з цією резолюцією Ради Безпеки ООН. Але вони безсильні, якщо йдеться про припинення війни між Іраком й Іраном.

Ця остання невдачна місія генерального секретаря ООН збіглася у часі з відкриттям 42-ої зчерги Генеральної Асамблеї ООН. Це не перша і певно не остання невдача Організації Об'єднаних Націй, які приймають постанови — на Раді Безпеки чи на Генеральній Асамблеї, — які залишаються на папері, бо ніхто їх не респектує. Організація Об'єднаних Націй не має ніякої поваги й авторитету у міжнародному світі, бо вони народилися у 1945 році з первородним гріхом: з постійним членством Советського Союзу в Раді Безпеки ООН з правом вето. ООН не мають теж ніякого перманентного й ефективного власного апарату для зберігання миру у світі. Членство Організації Об'єднаних Націй розрослося до 159 держав і псевдо-держав, усі з однаковим тільки одним голосом. Насправді Організація Об'єднаних Націй перетворилася у дискусійний клюб, в якому плються потоки слів, виголошуваних делеґатами тільки на показ своїм землякам, що вони були „активні". Ця забава коштує сотні мільйонів долярів, деякі аґенції ООН, як Аґенція для справ культури, коротко ЮНЕСКУ, опановані цілком комуністами, так, що ЗСА виступили відтіль, — а Секретаріят і дипломатичний корпус — місії при ООН — Советського Союзу і його сателітів стали, під покришкою дипломатичної недоторкальности, гніздами ворожих Америці шпигунів.

Єдина вартість ООН у тому, що з нагоди їх Генеральних Асамблей, які щорічно збираються осінню в скляному палаці у Ню Йорку, приїздять сюди володарі з усіх країн світу. Одна мудра Швайцарія не захотіла належати до Організації Об'єднаних Націй, яка мала свій осідок у швайцарській Женеві, також з місією зберігати мир у світі. Очевидно, мала таку саму повагу і реальне значення, як тепер Організація Об'єднаних Націй, не зміла перешкодити вибухові Другої світової війни, в якій і загинула та тодішня миротворна установа. Приїжджають до Ню Йорку „достойники", дійсні і в лапках, як кубинський Фідель Кастро, на великий клопіт нюйоркській поліції, яка мусить усіх тих достойників і недостойних гостей сторожити перед можливими атентатами.

З-посеред потоків слів, які щорічно пливуть у скляному палаці ООН в Ню Йорку, деякі тільки мають поважне значення, як ось промова президента Роналда Реґена, яку він виголосив тут, 21-го вересня ц.р. Американська державна верхівка настільки помудрішала, що зажадала зменшення Секретаріяту ООН і окремих дипломатичних місій та заповіла значне зменшення фондів на цю організацію. Деякі коментатори висловили свій погляд, що Організація Об'єднаних Націй існує ще тільки „силою безвладности".

Михайло Кучер

ПАНУЮЧА ЕЛІТА В СССР

I.

Пропаганда в СССР має просту, але діючу формулу — якщо брехню пов орювати багато разів, вона викликає в людині рефлекс — спочатку спротив, а потім вона поневолює людину.

Наївні люди в СССР, а таких не бракує, вірять, що живуть справедливо і навіть розумно. Люди, яким в житті нічого не залишилось, вірять, що советський уряд має програму і якщо людина належить до такої програми, вона має значення в суспільстві, незалежно від знання, здібностей і національности.

У СССР є кілька упривілейованих груп. До еліти першої групи належать артисти, художники і спортовці. Далі слідує еліта наукова, технічна і промислова. Критерій приймання залежитьвід величини льояльности до режиму та невміння чи небажання самостійно думати.

Найвищим вважається третій рівень еліти — партійна, дипломатична, воєнна і поліційна — КҐБ. Вона „закрита". Приймання провадиться на основі соціяльного походження і національности. Щоб туди увійти, не досить талановитости. Зовсім навпаки — творчий дух і самостійність думки виключені. Ця еліта не має засад (принципів). Треба байдужо, не думаючи, виконувати накази зверху.

Всі ступені еліти об'єднані бажанням затримати привілеї, які вже є і владу, далі побільшувати привілеї та підтримувати політичний режим у цілій його структурі.

Еліта пов'язана родинними зв'язками, суспільним становищем, привілеями і заможністю, або навіть багатством. Діти еліти звичайно, але не завжди, вибирають професію батька. Серед військових професію батька вибирає 49 відс. серед партійних робітників тільки 0.9 відс.

Інколи помічаються зміни в бік дипломатичної кар'єри — аж 38 відс., наукову кар'єру за батьками вибирає 29 відс., художню-7 відс. Кар'єра військова втрачає свою притягаючу силу і в 70-их роках її вибрало тільки 2 відс. (За соціологічними даними 70-их років. Пізніше такі досліди припинено.)

Чому діти партійних робітників мало вибирають кар'єру батьків — виявити неможливо. Це становище не користується повагою. Ні одна дитина, або онук членів ЦК КПСС не вибрав професію батька чи діда. Навіть діти Брежнєва пішли іншим шляхом. Син вибрав торгівлю, а дочка наукову — старший науковий працівник Інституту вивчення ЗСА. Як це вплинуло на знання Брежнєва про ЗСА досі не відомо.

Старші партійні працівники признавались, що зробили помилку. Треба було вибрати якусь іншу професію.

Советська еліта стремить ізолювати своїх дітей від народних мас. Для дітей еліти створено спеціяльні школи. Вчать там кількома мовами. Це школи музичні, математичні і художні, не згадуючи дипломатичні. Попасти туди пролетареві практично неможливо — себто дитині робітника — представника переможного пролетаріяту, або колгоспника. Діти еліти у таких школах складають 79 відс. у Москві-81 відс. у Ленінґраді 72 відс. у Києві-74 відс. у Тбілісі-84 відс.

У таких школах кляси менші, учителі кращі, будинки шкіл добрі. Такі школи пов'язані з університетами, а мати вищу освіту в Советському Союзі хоче дуже багато. 92 відс. випускників таких шкіл приймають в університети поза конкурсом. Наприклад, 1971 року у Вищу дипломатичну школу в Інститут зовнішньої торгівлі в Інститут міжнародних відносин з числа 870 бажаючих прийнято 312 дітей відповідальних партійних робітників, 210 вищої бюрократії, 180 вищих військових, 50 академіків і професорів і тільки восьмеро робітників і селян.

І ще одно цікаве за даними 1971 року у таких школах було 78 відс. великоросів, 13 відс. українців, 7 відс. білорусів і тільки 1 відс. балтійців.

У тих школах виховують характер майбутнього керівництва. Він зі школи виходить зарозумілий і безпринципний. Випускники таких шкіл йдуть працювати у партійні комітети, в КҐБ і на дипломатичну службу. Вони будуть визначати характер советського естаблішменту і робити політику.

Советська правляча еліта пов'язана у єдину кастову піраміду влади. Цементом є традиції, ритуал, звички і клюби. Такі державні дачі і клюби, звичайно, ховаються під шильдами готелів і навіть фінських лазень. У таких клюбах не питають хто ти? — Досить авта з державним номером і шофера в уніформі.

Їжа вишукана, дорогі старі вина, більярдні столи, дорогі роялі, золоті канделябри, кольорові телевізії, закордонні газети і журнали, часом порнографічні. Таких ніколи нема в продажу. Солідні бібліотеки. На стінах оригінальні картини відомих майстрів, старі літографії.

Продовження буде.

Степан Яворський

ВІСТІ З ОТТАВИ

Оприлюднення додаткового рапорту про „Нацистських Воєнних Злочинців у Канаді: Історія Політичної Атмосфери від 1940-их років до сьогодні" викликало багато коментарів в канадській пресі, радіо і телевізії. Цей додатковий рапорт, приготований на рекомендацію судді Дешена д-ром Алті Радалем, мав бути оприлюднений зразу після публікації головного рапорту Дешена. Одначе, урядники міністерства справедливости Канади здержали його публікацію тому, що, на їх думку, там було забагато виразних інсинуацій і натяків, які могли б принести шкоду для поодиноких осіб, чи груп, без доведених доказів їхньої вини. Після чисельних викреслень, рапорт, який мав приблизно 600 сторінок машинодруку, був оприлюднений. Тому, що поважна частина цього рапорту заторкує українців, а особливо Дивізію „Галичина", він заслуговує на спеціяльну аналізу, про що будемо писати в майбутньому.

У неділю, 23-го серпня ц. р., незабаром після Ювілейної Міжнародної Пластової Зустрічі в Оттаві, відбулась друга річна маніфестація поневолених Москвою народів, „Маніфестація Чорної Стрічки". З ініціятиви балтицьких народів в річницю підписання договору між Москвою і Гітлером, по цілому світі відбуваються жалібні маніфестації, які намагаються звернути увагу вільного світу на жалюгідні наслідки цієї нацистсько-советської конспірації, яка довела до Другої світової війни, до поневолення чисельних народів Східньої Европи та до жахливих злочинів ґеноциду під час і після війни. Маніфестація відбулася на парляментарній площі. На жаль, ніхто з федеральних чи провінціональних державних мужів не уважав за відповідне взяти участь в цій маніфестації, хоча того самого дня в Торонто виступив федеральний міністер фінансів, Майкл Вілсон, з поміркованою критикою советського Союзу. Є очевидним, що в теперішній час тяжко знайти будь-кого з урядових чи політичних середовищ, хто відважився б виступити проти лицемірної советської політики „гласности".

На канадському політичному горизонті щораз частіше з'являється загроза, що канадська Нова демократична партія (в дійсності соціялістична партія Канади) може виграти наступні вибори до федерального парляменту. Щомісячні статистичні звідомлення показують, що ця партія має попертя серед канадців якщо б вибори мали місце цими місяцями, то Нова демократична партія мала б нагоду створити канадський уряд.

Хоч Нова демократична партія не є занадто радикальна в своїй ідеології, деякі її провідні члени є дуже ворожо наставлені до ЗСА, особливо до теперішньої Адміністрації під проводом президента Реґена. Партійний провід одверто обіцяє вивести Канаду з НАТО і передискутувати з ЗСА умовини оборони Північного континенту Америки. Політика деяких американських сенаторів і конґресменів, які натискають на Уряд ЗСА, щоб він встановив спеціяльні податки на товари імпортовані з Канади, іде на руку Новій демократичній партії. Було б очевидним абсурдом, якщо б короткозора політика деяких американських законодавців допомогла антиамериканським соціялістам прийти до влади в Канаді.

Назагал, атмосфера в канадських політичних, культурних та інформаційних колах, як зрештою і в цих самих колах в ЗСА, є прихильною, вирозумілою, толерантною і навіть великодушною у відношенні до Советського Союзу, а особливо до його теперішнього проводу. Рівночасно, дуже критичним, а навіть ворожим, є наставлення до Уряду ЗСА, а особливо до його президента Реґена. В цій атмосфері дуже тяжко здобути будь-яку прихильність для української справи.

Єдиним позитивом для української громади в канадській ситуації є те, що Консервативна партія, яка мусітиме в наступних двох роках проголосити вибори до федерального парляменту, повинна в якийсь спосіб показати свою прихильність до українських аспірацій. Є надія, що відкриття Українського Інформаційного Бюра, яке повинно відбутися в половині жовтня ц. р. в Оттаві і яке є пов'язане з конференцією Комітету Українців Канади, на якій повинні виступити представники головних політичних партій, дадуть нагоду українцям зформулювати свої вимоги до федерального уряду. Останніми роками українці в Канаді були у великій мірі іґноровані проводом урядової партії. Можливо це було пов'язане з працею Комісії Дешена, а може прямо з браку відповідних заходів з боку українського проводу, щоб звернути на себе позитивну увагу. Треба сподіватись, що відкриття Українського Інформаційного Бюра, сполучене з інтелігентною акцією для скріплення престижу Комітету Українців Канади, яким він користувався багато років після Другої світової війни, дозволить українцям знайти належне місце у канадській мозаїці.

Walter Cap

Ро-Ко або вічна українська діяспора

Ліття-ліття: на десятиліття — хочеться йти, на двадцятип'ятиліття — треба йти, на п'ятдесятиліття — як не йти? На сімдесятп'ятиліття — муситься йти!

З усіх кінців української діяспори злетілися на сімдесятип'ятилітню Ювілейну Міжнародну Пластову Зустріч діти сонця і весни — від малят до старців: чорноморці, ті що греблі рвуть, лісові чорти, вовкулаки й інші, яких непластова людина, а ще в моєму віці, не запам'ятає.

Що їм пригоди? Що їм невигоди? Що їм небезпеки?... як довго є електрика, кухня, тепла вода.

Серед матері-природи відбувалися великі пластові ігри, по полудні в гарячий день, при шумливому лопотанні на сильному вітрі прапорів Австралії, Америки, Німеччини, Арґентини, Бразилії, Канади, Великобританії.

Перед почесною трибуною маяв золотий напис „Одність Пласту" на довгому синьому стягу, якого тримали на держаках два дужі пластуни. Навалами сильних подувів вітер випробовував пластову красність і силу юнаків, напружуючи їхні м'язи до немочі. Невідомо, як було б це борикання „дітей природи" з „матір'ю-природою" скінчилося, якби їм з допомогою не прибігли дві стрункі пластунки.

Цікаві пластові ігри. Колись в старому краю луговики вправляли з палицями, а луговички з рушниками чи стрічками, а тут пластунки мали довгі списи з блакитно-жовтими прапорцями, і пластунки теж. Мов княжі дружинники, вставилися у чвірках пластунки навпроти пластунів: „Іду на ви!"

І пішли шпарко дівчата, аж вітер з-під їхніх ніг куряву зчинив. Хлопці собі пробували наслідувати їх, але дарма! Вже в півдорозі збентежено сповільнили темпо й коли дівочі списи насторчилися прямо на них, пластуни обернулися, немов до втечі... аж мені самому смішно стало.

Правда, це була тільки пластова гра — дійсно велика гра — при звуках пластової оркестри, але скільки в ній було вимови...

„Наш народ має прекрасну матріярхальну традицію, — гадав я собі, — і в грі видно. Щоб тільки мудро використовувати таку природну силу".

Було більше ігор, але вже не таких великих, зате велично вдалася дефіляда. Маршували малятка на півметру росту, діти, юнаки, юначки й сеньйори, яких навіть сивина чи літа не згорбили, бо вони пластуни. Одна пластунка ще й несла на руках дитинку, а „вовкулаки" шкуру з цілою вовчою головою.

Щойно на дефіляді зрозумів я трагічну вовчу пригоду, яка трапилася американським пластунам перед цим ювілейним джемборі. Вони отаборилися в заповіднику-парку. Почувши однієї ночі „шухер-мухер", одна відважна пластунка вийшла подивитися, що там діється. Знала вона, що поблизу розтаборилися вовкулаки, але вони вже так оговкані, що, нічого загрозливого не сподівалася, вона засвітила електричну ліхтарку. Їй відсвітилися два вогники вовчих очей. Він загарчав і кинувся її кусати...

До того парку перед кількма роками забрив у гості вовк і мирно жив в екологічній рівновазі природи. Що притягнуло його шатра пластунок, і ще й з Америки?

Різні теорії кружляли, мов ворони понад зеленими деревами пластової оселі. Коли я побачив вовкулаків, які на дефіляді несли вовчу шкуру, дурна гадка закралася в мою голову: „Той вовк напевно нюхом зачув вовчу шкуру, і вона, мов євшан-зілля, потягла його зов крови до свого племени. Але тепер навіть серед матері-природи, екологічну рівновагу заколотили модерні вимоги: запахи перфуми, деодорантів, мила, — тому вовк просто не дав собі ради вночі і... заблудив".

За це, бідолаха, заплатив життям, бо його охоронці парку вбили як „небезпечного осібняка".

А дефіляда була імпозантна. Грала мала оркестра, але грала з душею. Мені найбільше сподобалася повна пластова емансипація — ув оркестрі теж грали пластунки, і на бубнах! Щобільше, пластуни були чомусь в рукавицях, немов боялися набити собі мозолі, а дівчата голіруч били, малощо бубни не потріскали. На саксофоні один пластун грав так задушевно, що аж набік скручувалася йому голова.

Під час зустрічі пластуни ще раз доказали, що вони вміють собі давати раду в усіх ситуаціях. Щоб усе грало як слід,перед самою дефілядою впорядчики, з „ходя-водя" апаратами в руках, поуставляли на почесній трибуні всіх представників з Митрополитом Мстиславом і президентом СКВУ, Петром Савариним, на чолі. А пластунів як нема, так і не видно, немов пішли в ліс по дрова на ватру. Зацікавило мене, що вони роблять. Пішов я поза кущі на площу збірки. Всі вони стоять по своїх куренях, але ґейби не було кому їм дати команди, як в наших визвольних змаганнях — не було провідників, бо десь пішли на нараду.

Але пластуни не в'язали ґудзів, як між народом ходять плітки, а займалися

(Закінчення на стор. 4)

Теодор Мацьків

У 300-ЛІТТЯ ВИБОРУ МАЗЕПИ НА ГЕТЬМАНА УКРАЇНИ

I.

Триста років тому, 4-го серпня (нового стилю) 1687 року, Іван Мазепа був обраний на гетьмана України. Постать Мазепи (1639-1709), гетьмана, тобто голови уряду автономної Української Військової (Козацької) Республіки чи пак Гетьманщини, вирізняється поміж усіми іншими державними мужами того часу в Україні. До речі, державна форма автономії була звичайним явищем у тодішній Европі, згадати б хоча, що деякі балканські народи були під турецьким, Прусія під польським, Голляндія під еспанським, Ліфляндія (сьогоднішня Литва й Естонія) під шведським протекторатом. Хоч Україна була під російським протекторатом, як слушно завважив у своїй дисертації німецький історик Ганс Шуман, вона мала свою територію, свій нарід, як на тодішні часи – свій демократичний уряд, своє військо, а навіть деякий час дипломатичні зв'язки з чужими державами, (крім Польщі і Туреччини), так що творець Гетьманщини, Богдан Хмельницький, де факто був суверенним володарем.

Хоч прероґативи Мазепи були обмежені т. зв. „Коломацькими статтями," все ж таки він виконував найвищу цивільну і військову владу. Як подає підсовєтський історик М. Богословський, у Москві був „Особий Малороссийский Двор" — цебто Міністерство для Українських Справ, через який царський уряд комунікувався з гетьманським; самого ж гетьмана цар принимав у „Посольскому Приказі", тобто у Міністерстві Закордонних Справ, подібно як і інших чуженецьких державних мужів чи дипломатів.

Українську державу зазначувано окремо на тодішніх европейських мапах, згадати б згадати б атляси англійського картографа П. Ґордона чи німецького Й. Гомана. Рівно ж і у політичному тодішньому світі Гетьманщина уважалася за окрему державу. Наприклад, тодішній французький дипломат Жан де Балюз, у поворотній дорозі з Москви, відвідуючи гетьмана в Батурині, в 1704 році писав у своєму листі: „... з Москви я приїхав в Україну, країну козаків, де я був гостем князя Мазепи, що виконує у цій країні найвищу владу".

Відомий тодішній англійський журналіст і письменник Деніел Дефое, у своїй книжці про царя Петра I писав: „... Мазепа не мав королівського титулу, але він був рівний королеві відносно влади". Шведський полковник К. Кллінгспор у своїх споминах писав: „... Мазепа був великим чоловіком і його ім'я було відоме далеко поза межами країни, якою він володів". Як пише Костомаров у своїй відомій монографії, Мазепа був цього вповні свідомий і вважав себе „трохи менше за польського короля".

Без сумніву, що Мазепа був відомою постаттю у тодішній Европі. Вже про його вибір на гетьмана 4-го серпня (25-го липня с. ст.) 1687 року писала майже вся европейська преса, згадати б хоч тодішні німецькі газети в Берліні, Ляйпціґу, Нюрнберґу (Ной-ерефнетер Гісторішер Більдер-Зааль"), Франкфурті („Театрум Европеум"), офіційні часописи у Франції („Ґазетте де Франс"), та в Англії („Лондон Ґазетте"). Що вибір Мазепи на гетьмана України мав політичне значення, вказує хоча би те, що шведський представник у Варшаві, Симон Дерффлер, уважав за відповідне повідомити про це свій уряд. Докладніше про заінтересування вибором Мазепи на гетьмана у Стокгольмі написав Богдан Кентржинський у своїй знаменитій праці п. н. „Mazepa", Stockholm 1962.

Уже французький дипломат у Москві Фой де ля Невіль (1649-1706), що особисто пізнав гетьмана Мазепу, так згадував про нього у своїх споминах: „... Цей принц — не звичайна собі людина, але дуже відома особа, він досконало говорить латинською мовою. Сам він із козацького роду".

Мазепа був людиною високої освіти і товариської культури. Загальну тодішню освіту здобув він у Києво-Могилянській Академії, був пажем на польському королівському дворі, відвідував Францію, а в Парижі з нагоди підписання Піренського миру (1659), його прийнято у Люврі, про що сам засвідчив у своїй розмові з Балюзом, який у своєму вже вищезгаданому листі писав: „... Я розмовляв із господарем України польською та латинською мовами, бо він запевняв мене, що не володіє добре французькою мовою, хоч у молодих літах відвідав Париж та південну Францію".

Мазепа відвідував не тільки Францію, але згідно з листом Пилипа Орлика до свого сина Григора, Мазепа був рівно ж в Італії та Німеччині. Всупереч сумнівам Борщака, („Польські вказівки про перебування Мазепи в Нідерляндах викликують деякі сумніви"), молодий дослідник, Михайло Брик, знайшов незаперечний доказ, що Мазепа таки був у Голляндії. У 1657 році Мазепа приїхав до міста Девентеру разом з Мартином Концьким, пізнішим краківським каштеляном, який залишив багато паперів, у яких також згадує про свою науку з Мазепою у Девентері. Про це згадує у своїх писаннях польський поет Тимко Падура (1801-1872), що були надруковані у Львові в 1874 році. Щобільше, у Девентері заховався реєстр студентів т. зв. „Хезеллен Бук" в якому Мазепа зареєструвався як „Йоаннес Колєдінські, нобілєс польонус". На основі цієї записки, голляндські генерали Тер Аа і де Бас зазначили у додатку до сьомого тому історії „Армії Недерляндських Стейтів", що „Йоаннес Колєдиньскі, пізніший Козацький Гетьман Мазепа, був один рік у Нідерляндах при відливні гармат Вілляма Веґеваарда у Девентері." Тут слід зазначити, що при тому був вишкіл в артилерійській штуці. Що ж відноситься самої реєстрації, то Мазепа не був єдиним, що зареєструвався „нобілєс польонус". У реєстрах західньоевропейських університетів можна знайти багато наших земляківм що реєструвалися як „польонус", „ліруанс", „борусус", чи „сарматус". Видно був такий звичай, подібно як і сьогодні, що люди записувалися згідно з державною приналежністю. Наприклад, Юрій Немирич є там записаний як „польонус", а далі „Субкамерарії терра Кіовієнсіс філіюс".

Мазепа добре володів польською, німецькою, італійською мовами, знав голляндську, французьку, татарську мови, відносно ж латинської мови, то він нею „так досконало володіє, що може ривалізувати з нашими найкращими отцями єзуїтами," підкреслює у своєму, вже згаданому, листі Балюз. Мазепа звертав на себе увагу своїх сучасників не тільки своїм знанням та високою товариською культурою, але він мав виїмковий дар чи пак „чарм" притягати до себе людей та мати до себе довір'я. Інший французький дипломат у Варшаві, Франціс Бонак так писав в 1707 році: „... Як я чув від пані воєводини (Сєнявської) — гетьман Мазепа, поза іншими своїми прикметами, приваблює легко до себе своїм чаром жінок, як хоче цього".

Продовження буде.

У неділю, 16-го серпня ц.р., о год. 10-ій рано наш автобус з Ню Йорку зупинився перед прекрасною дерев'яною церквою в Кергонксоні. Ми поспішно висідали, щоб День Союзянки розпочати нашою участю у Божественній Літургії. Після відправи ми зійшли вниз до церковної залі, де господарські референтки Дарія Баран і Марія Круч приготовили для нас смачний полуденок.

Потім ми перейшли на Союзівку до залі „Веселка". Тут вже були розложені на столах виграші, льотерія і видання СУА.

День Союзянки на Союзівці

В залі гуділо мов у вулику. Знайомі віталися, розмовляли. Погасли світла, і наша голова окружної управи СУА Леся Ґой привітала гостей, а провадження програми передала Христі Навроцькій — культосвітній референтці.

Фільм „За стерном долі" висвітлювала Варка Бачинська. На початку вона зробила короткий вступ. Перед нашими очима просувалися кадри фільму про життя українських імігрантів в ЗСА. У XVII столітті д-р Лаврентій Богун — перший українець — прибув на американську землю в Джеймставн. В XIX столітті українські козаки, заслані на Сибір, поселилися на Алясці. В тому ж сторіччі українські імігранти приїхали до ЗСА, поселилися в Пенсильванії і працювали в копальнях. Імігранти, що прибули з малими дітьми, розповідали про неввічливе ставлення до них інших дітей і учителів. Українські католицькі священики прибули для розбудови Церкви та підтримки робітників у їх змаганнях за кращі умови праці. Братські союзи заснували для самодопомоги та посилення громадського життя. Рільники-імігранти на підставі державного закону одержали безплатно землю у середніх стейтах, поселилися там і заложили свої оселі. 1920-ті роки характеризуються посиленням національної свідомости серед еміґрантів. Прибувають нові хвилі імігрантів, а між ними визначні особи: Ігор Сікорський — винахідник, Степан Тимошенко — фізик, світової слави скульптор Олександер Архипенко, хореограф Василь Авраменко. 1933 року відбулася виставка у Чикаго, де український павільйон дістав першу нагороду. 50.000 українських скитальців переселилися до ЗСА після Другої світової війни і збагатили зміст тутешнього життя та надали йому нового розмаху. Гарвард — катедра українознавства — уфондована нашою громадськістю. Науковці: фізик д-р Олекса Біланюк, математик д-р Володимир Петришин, мистці: Яків Гніздовський і Едвард Козак. Капеля бандуристів у Дітройті популяризувала українську хорову пісню і бандуру. 1964 рік — відкриття пам'ятника Тарасові Шевченкові. Визначні спортовці американського світу з українського роду: Мосієнко, Босий, Савчук, Нагурський. Союзівка — літній вакаційний день на оселі УНС в горах Кетскіль. Українські церкви — католицькі і православні. Фестивалі. Ген. Самуїл Яскілка про свою розмову з совєтським амбасадором Анатолієм Добриніним. Інженер і науковець д-р Михайло Яримович розказав про підготову американських полетів у космічні простори...

Немов для продовження цього фільму Зеня Зарицька прочитала нам свій спомин про початки її побуту в ЗСА: як вона вибралася до Ню Йорку відвідати родину без знання англійської мови. Розуміється, загубилася, але її порятувала якось жидівка і вона добилася до рідних. Тут її вразила мова дітей, якою вони послуговувалися в розмові з батьками. Вона плянує заложити сім'ю і її діти мали б до неї говорити такою мовою? Ніколи! По шлюбі вона домовилася з чоловіком, що їх діти мусять говорити чистою українською мовою. Але щоб цього осягнути, вони самі мусять дати дітям приклад і вживати чисту українську мову та читати багато українських книжок. Одного разу учителька покликала її до школи і запиталася чи то правда, що вони вдома говорять по-українськи, бо якщо так, то це шкодить дітям у знанні англійської мови, а в майбутньому і кар'єрі. На це Зеня відповіла: „Бенгурян говорив сімома мовами і це йому не пошкодило в його кар'єрі".

Марта Макух, учениця української школи, з 89-го Відділу СУА, продеклямувала вірш незнаного автора „Квіти з України". Марта недавно приїхала з Польщі, але мова її бездоганна.

На закінчення Уляна Пеньковська-Семчишин, абсольвентка коледжу, заграла на фортепіяні твори Шопена і Качатуряна. Ніжні звуки Шопена і темпераментні Качатуряна наповнили залю і вливалися в наші душі як чистий струмок гірського потоку.

На закінчення наша голова Леся Ґой подякувала УНСоюзові за безкоштовне відступлення залі, 89-му Відділові за смачний полуденок, а також глядачам, виконавцям і організаторам.

Цікаво було, як буде реагувати публіка. Чи скінчиться на оплесках? Ні, двох мужчин підійшли до Зені Зарицької і запропонували їй два виступи з її споминами в Ню Йорку і на Фльориді. Підходили до Христі Навроцької — одні хвалили, інші критикували, а ще інші давали свої поради. Добре! Є реакція публіки. Програма була вдалою!

Вертаємося автобусом. Я передумую фільм! Наша Україна така багата, а її діти мусять йти в широкий світ на зарібки або шукати притулку. Лютий загарбник пограбував наші матеріяльні добра, нищить або привласнює собі наші духовні скарби.

Оксана І. Щурова
пресова референтка

З волі Всевишнього відійшов у Вічність
19-го вересня 1987 року
проживши 88 років

сл. п.

СТЕФАН САХНО

ПАНАХИДА — вівторок, 22-го вересня 1987 р. о год. 7-ій веч. в похоронному заведенні Петра Яреми в Ню Йорку, 129 Схід 7-ма вул.

ПОХОРОН — середа, 23-го вересня 1987 р. о год. 9:30 ранку з церкви св. Юра в Ню Йорку на українському православному цвинтарі св. Андрія в Савт Бавнд Бруку, Н. Дж.

Горем прибита

РОДИНА

Українська Вільна Академія Наук у США

На вшанування

св. п.

Софії Антоновни Петренко-Десяк

яка померла 11-го вересня 1987 р. на 88-му році життя, поступили пожертви на Академію:

1.	Леонід Лиман	$50.00
2.	Оксана та Зенон Бабюки	25.00
3.	Леонід та Тоня Гусаки	25.00
4.	Олена Несіна	25.00
5.	Іван та Маруся Фізери	25.00
6.	Отець і Паніматки Кіндзереві	10.00
7.	Роман та Анна Бойчуки	10.00
8.	Тарас та Ольга Гунчаки	10.00
9.	Богдан та Марта Цимбалісті	10.00

УПРАВА УВАН щиро дякує всім Жертводавцям і висловлює глибоке співчуття родині Покійної дочці Ірені Федишиній, членові Академії, її чоловікові Олегові Федишину, науковому секретареві Академії, дочці Галині та її чоловікові Левкові Майстренкам, приятелям Академії, їхнім дітям.

ПОДЯКА

Дня 14-го липня 1987 р. з волі Всевишнього відійшов у Вічність

мій Найдорожчий і Незабутній

МУЖ

бл. п.

Йоахим Вишневецький

Цією дорогою складаю мою щиру подяку о. Ф. Сандрикові з церкви св. Юра в Ню Йорку за відправлення всіх похоронних чинів.

Сердечно дякую Головній Управі і членам комбатантської організації ОбВУА за участь в похоронних відправах і за тримання почесної стійки з прапорами на цвинтарі. Зокрема дякую п. М. Турецькому за зворушливу промову над домовиною Покійного після Панахиди, а п. сот. П. Войновському за теплі прощальні слова при запечатанні гробу.

Моя щира подяка членам 1-ої Української Дивізії за участь в Панахиді і за тримання почесної стійки з прапорами при домовині Покійного.

Сердечно дякую Приятелям і Знайомим за вислови співчуття, молитви і Служби Божі на інтенцію Покійного.

Дружина ОЛЬГА

В ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
Найдорожчого й Незабутнього нам
МУЖА, БРАТА, ВУЙКА І СТРИЙКА

бл. п.

АНДРІЯ ПУЖИКА

будуть відправлені

СЛУЖБИ БОЖІ

у червер, 1-го жовтня 1987 року:
в церкві св. Михаїла у Менвілл, Н. Дж.;
в церкві св. Юра у Ню Йорку, о год. 8-ій ранку;
в церкві св. Софії у Римі;
в манастирі св. Йосафата у Ґлен Кові, Н. Й.

Просимо про молитви та присутність на Святих Літургіях за спокій душі Покійного.

Дружина — ТЕКЛЯ ПУЖИК
і Родина Покійного

В ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашої Дорогої
ДРУЖИНИ, МАМИ, СЕСТРИ І БАБЦІ

бл. п.

АННИ ЯЦИК

буде відправлена

СЛУЖБА БОЖА з ПАНАХИДОЮ

в суботу, 26-го вересня 1987 року
в церкві св. Юра в Ню Йорку, Н. Й.

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

Муж — МИКОЛА
Син — МИХАЙЛО з родиною
Сестра з родиною в Україні

Ділимося сумною вісткою
з Родиною, Приятелями і Знайомими,
що дня 8-го вересня 1987 р. у Свято Рождества Богородиці
відійшов від нас у Вічність на 65-му році життя

наш Найдорожчий
БРАТ І ВУЙКО

бл. п.

Орест Кузьмінський

ПОХОРОН відбувся 15-го вересня 1987 р. свято Воздвиження Чесного Хреста у Діссельдорфі, Німеччина.

Горем прибиті:
сестра — СОФІЯ ЦИГАН з чоловіком ВАСИЛЕМ і синами РОМАНОМ і ЮРІЄМ з родинами
сестра — ІВАННА БЕМКО з дітьми АНДРІЄМ, ХРИСТЕЮ, ЛЯРИСОЮ і ПЕТРОМ з родинами
сестра — ЛЮБА в Польщі з родиною
брат — ЛЕВКО КУЗЬМІНСЬКИЙ з родиною
Ближча і дальша Родина

Просимо про молитви і Служби Божі за душу Покійного.

РОДИНА

В СТОЛИЦІ ІНДІЇ НЮ ДЕЛІ відбулися масові демонстрації протесту проти підвищення цін на риж у зв'язку з тяжкою засухою, що спіткала країну. Демонстранти намагалися проникнути в президентський палац, щоб передати петицію, але були розігнані охороною пор[я]дку.

У СЕРЕДУ, 16-ГО ВЕРЕСНЯ ц.р., відмічаючи 200-ліття американської Конституції президент Роналд Реґен особисто на сходах Капітолю відрецитував разом з дітьми Америки присягу вірности. У своєму слові президент Реґен перестеріг амери[ка]нців, щоб не почувалися занадто самозадоволені у своїх вольностях.

Головний Екзекутивний Комітет Українського Народного Союзу

повідомляє, що

у зв'язку із введенням в дію 1-го вересня 1987 року нових грамот і нових плянів забезпечення УНСоюзу

відбуватимуться

ОКРУЖНІ СЕМІНАРІ

для секретарів Відділів, організаторів та союзових діячів Округ для познайомлення їх із новими грамотами і новими плянами забезпечення та для роздачі учасникам інформативних матеріялів.

Години Зустрічей: 10-та ранком до 4-ої по пол.

Неділя, 27-го ВЕРЕСНЯ
Округа ДІТРОЙТ
Український Культурний Центр
26601 Ryan Road, Warren, Michigan
Голова Округи: Р. Татарський .... (313) 756-8229

Неділя, 4-го ЖОВТНЯ
Округа ЧИКАҐО
GALAN'S
2212 W. Chicago Avenue, Chicago, Illinois
Голова Округи: М. Ольшанський .... (312) 227-0590

Субота, 10-го ЖОВТНЯ
Округи: СИРАКЮЗИ/ЮТИКА — ТРОЙ/ОЛБАНІ
СОЮЗІВКА, UNA Estate
Foordmore Road, Kerhonkson, N.Y.
Голови Округ:
Сиракюзи/Ютика — д-р І. Гвозда ..... (315) 488-3616
Трой/Олбані — П. Шевчук .... (518) 785-6793

Неділя, 11-го ЖОВТНЯ
Округи: РОЧЕСТЕР — БАФФАЛО
Український Народний Дім
831 Joseph Avenue, Rochester, N.Y.
Голови Округ:
Рочестер — П. Дзюба .... (716) 621-5230
Баффало — Р. Конотопський .... (716) 877-2182 або 877-0057

Субота, 17-го ЖОВТНЯ
Округи: БОСТОН — НЮ ГЕЙВЕН — ВУНСАКЕТ
St. Michael's Ukrainian Orthodox Church Hall
74 Harris Avenue, Woonsocket, R.I.
Голови Округ:
Бостон — В. Гетьманський .... (617) 323-2382
Ню Гейвен — д-р М. Снігурович .... (203) 469-9707
Вунсакет — Л. Гардінк .... (401) 767-1957

Субота, 24-го ЖОВТНЯ
Округа ПІТТСБУРҐ
UNA St. Nicholas Br. 120 (Ukrainian Club)
838 Broadhead Rd., Aliquippa, Pa.
Голова Округи: А. Джупа .... (412) 266-2686

Неділя, 25-го ЖОВТНЯ
Округа ЯНҐСТАВН
St. Ann's Ukrainian Catholic Church Hall
4310 Kirk Road, Youngstown, Ohio
Голова Округи: Е. Волошин .... (216) 757-4712

Субота, 31-го ЖОВТНЯ
Округи: АЛЛЕНТАВН — СКРЕНТОН ШАМОКІН — ВІЛКС БЕРІ
Ukrainian Homestead
Rd. 2-375, Lehighton, Pa.
Голови Округ
Аллентавн — А. Гарас .... (215) 867-4052
Скрентон — М. Мартинюк .... (717) 489-5373
Шамокін — Т. Бутрей .... (717) 759-1541
Вілкс Бері — В. Стефурин .... (717) 696-1572

Для всіх присутніх на зустрічах подаватиметься ранком КАВА і ПЕЧИВО та повний ПОЛУДЕНОК

УЧАСТЬ У СЕМІНАРІ Вашої Округи прошу негайно зголосити до Голови Округи, який занимається приготуванням зборів. З огляду на замовлення харчів, Ваше зголошення участі є необхідним.

Ро-Ко — або вічна...

(Закінчення зі ст. 2)

плеканням української культури. Таки там на збірці на площі один гурток дівчат вчився кроків до народних танців, а пластун-музикант вправляв свою трубку, виграючи народні мелодії в руру великого бака від води — мелодія виходила майже як джаз.

Я не дивувався, бо вранці прислухувався до нарад пластових діячів. Один з них, той, що винайшов кілька патентів для компюторської фірми IBM, добре говорив. Що ж він бесідував?

— Молодь любить джаз, а не „Ой не ходи, Грицю", і мода зайшла на довге волосся, не на шаравари й гопак; велика проблема з пияцтвом і наркотиками, а товариства „Відродження", яке боролося з тим лихом за Польщі, нема...

А він підкреслив:

— Це теперішня Україна, і ми вже не еміґранти, а іміґранти... Хто схоче розбирати землі колгоспів? Хто схоче вертатися додому?

Я підозріло нащулив вуха.

Він провів опит поміж патріотичними старшими пластунами на конференції в Бостоні щось двадцять років тому. Запитання було: „Якщо треба б було „пожертвуватися", хто повернувся б в Україну, коли вона стала б самостійною? І яка відповідь?"

— Двох поїхали б без застереження. Двадцять затримали б пашпорти своїх нових країн — так на всякий випадок; три купили б бонди для України. А як було б тепер? — спитався він якось зрезиґновано.

— Чи треба втримувати зв'язки з Україною? — запитався якось гостро, і сам відповів запитанням на запитання: „Чи треба їсти, щоб не вмерти? — Нам зв'язок потрібний, одначе тільки з українцями, а не з росіянами".

— Пластун має бути вірний українському народові, українській нації та своїй державі. Так мудро розв'язали це питання жиди — для них нема проблеми двох батьківщин, — відчув я в його голосі, немов він це вистудіював на компюторі.

І саме я почув, що тема конференції була про українську вічну діяспору.

Сеньйор-пластун з Клівленду забрав голос, викладаючи, мов на екрані компютора, вічне філософське питання:

— Українців, як інші народи, створив Творець у всесвіті; дав Він нам право на життя, і це Його бажання, щоб українці існували; навіть післав свого Сина на Землю — тому корисно бути українцем, бо таке бажання Творця і такі закони життя...

Після дефіляди Митрополит Мстислав у своїй візії бачив ясні обрії майбутнього, а пластун Петро Саварин нагадав, що пластун єднає особисте з громадським, професійне з організаційним, родинне з державним. Українську діяспору навічно збереже Церква, віра в себе, наука, мистецтво, безпартійні організації.

Чекаючи на ватру, я видів українську вічну діяспору, яка тягнутиметься з минулого в майбутнє, як Чумацький шлях, що майорів над темним лісом табору.

Одначе, нагадавши собі з великої пластової гри пластунів і пластунок, я собі гадав: „Все таки варто б нашій діяспорі повернутися до матріярхату — так на всякий випадок"...

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДИТИНУ.

Комітет Оборони Української Спадщини
та
Головний Екзекутивний Комітет Українського Народного Союзу

закликають Вас

СКЛАДАТИ ПОЖЕРТВИ

на його працю та акції для

1. **Поширювання правди про Україну**
2. **Поборювання очорнювання та знеславлювання українців**
3. **Оборони громадянських прав українців**

Пожертви просимо пересилати тільки чеками, або поштовими переказами (не готівкою) на:

Ukrainian Heritage Defense Fund
c/o Ukrainian National Association
30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

враз із виповненим вирізком цього заклику.

Просимо подати суму пожертви, своє ім'я, прізвище та адресу.

Сума пожертви $

ім'я та прізвище

ч. дому, вулиця

місцевість стейт поштовий код

Друкуються спогади Д. Кислиці

Дмитро Кислиця народився 7-го листопада 1912 року в Донецькій області. Рід Кислиць походить з полтавської козацької старшини. Дмитро Кислиця закінчив семирічну школу, педагогічний технікум, у вищих навчальних закладах почав учитися в Донбасі, а продовжував у Києві, де й закінчив мовно-літературний відділ Київського інституту в 1938 році. Живучи в Канаді, оформив науковий ступінь магістра в 1956 році, а докторат здобув в Оттавському університеті 1966 року.

На Україні Д. Кислиця працював як педагог, викладаючи українську мову та літературу, а додатковою його працею були переклади для київських видавництв та редагування мови. Живучи вже поза Україною він працював у Богословській Академії УАПЦ в Мюнхені, в Торонтському, Оттавському та Окландському університетах як асосіейт професор. Він був літературним редактором газети „Слово" в Реґензбурзі, редаґував газету „Наш Вік" в Торонто, був головним редактором і диктором в українській секції „Голос Канади".

Після смерти Петра Волиняка редагував журнал „Нові дні" в 1970-76 роках. Дмитро Кислиця ще в Европі написав спільно з Юрієм Шерехом граматику української мови, якою користувалися в гімназіях у Німеччині, а в Америці він написав першу й другу частину „Граматики української мови", якою користуються в школах українознавства.

В 1984 році він переклав з російської мови „Спогади" генерала Петра Григоренка, які видало видавництво „Українські Вісті" в Дітройті. Тепер Дмитро Кислиця здав до друку свої спогади, об'ємисту книгу під назвою „Світе ясний". Зміст книги цікавий і актуальний. В ній порушено багато злободенних проблем сьогодення, — про світ не дуже ясний, але й не безнадійний, якщо ми, живучі, не будемо байдужі, а відкритими очима дивитимемося на світ і не будемо відкладати на завтра те, що мали зробити вчора.

Друзі й прихильники його праць закликають людей доброї волі, почавши від колишніх і теперішніх учнів та студентів, котрі навчалися рідної мови з підручників автора спогадів, негайно відгукнутися й передплатити книгу зараз. Хто хоче і може просимо з передплатою надсилати також пожертву на видання спогадів „Світе ясний". Ціна книги для передплатників у ЗСА — 20 дол., а в Канаді — 25 дол. Передплату й пожертву можна слати на адресу: Kyslycia Fund, 811 S. Rosevelt Ave., Arlington Heights, Ill. 60005.

Ол. Сергієнко

ВІДІЙШЛИ ● ВІД НАС ●

МАҐДА БУСКО, член УНС Відд. 468-го ім. Евгена Коновальця в Ниагра Фоллс, Онт., померла 18-го травня 1987 року на 83-му році життя. Нар. 15-го вересня 1903 року в Україні. Членом УНС стала 1946 року. Залишила у смутку синів Михайла, Йосифа і Едварда. Похорон відбувся 21-го травня 1987 року на цвинтарі Вікторія Лови в Ст. Катаринс, Канада.
Вічна Їй Пам'ять!

Петро Самець, секр.

РОМАН ШЕВЧИК, член УНС Відд. 39-го Т-ва „Українська Січ" в Сиракюзах, Н.Й., помер 9-го серпня 1987 року на 41-му році життя. Нар. 1946 року в Німеччині. Членом УНС став 1978 року. Залишив у смутку дружину Катлін; дочки: Христину і Шанну; батьків Івана і Софію та братів Ярослава й Івана з родинами. Похорон відбувся 12-го серпня 1987 року на цвинтарі св. Івана Хрестителя в Сиракюзах, Н.Й.
Вічна Йому Пам'ять!

Управа

ВАСИЛЬ ЩЕБИВЛОК, член УНС Відд. 399-го Т-ва „Леви" в Чикаґо, Ілл., помер 6-го серпня 1987 року на 60-му році життя. Нар. 1927 року в селі Денисові, повіт Тернопіль, Зах. Україна. Членом УНС став 1975 року. Залишив у смутку дружину Емму, дітей Ірену, Івана і Володимира та дальшу родину в ЗСА, Німеччині й Україні. Похорон відбувся 8-го серпня 1987 року на цвинтарі св. о. Миколая в Парк Ридж, Ілл.
Вічна Йому Пам'ять!

Роман Б. Припхан, секр.

АННА ФЕРА, член УНС Відд. 30-го в Бреслав, Па., померла 3-го серпня 1987 року на 79-му році життя. Нар. 19-го березня 1908 року в Бреслав, Па. Членом УНС стала 1954 року. Залишила у смутку дітей — Филліс Монд; Михайла, Евгена і Роберта. Похорон відбувся на цвинтарі свв. Петра і Павла в Плимут, Па.
Вічна Їй Пам'ять!

Р. Дяків, секр.